

Gorputza gizakiaren haragitzea da

Lekuko baten tokitik, giza pasioei buruz mintzo da Felipe Juaristi 'Piztutako etxea' poema liburuan

Igor Susaeta Donostia

Poesiak orokorrean gorputzari garrantzi handirik ez diola eman iruditzen zaio Felipe Juaristi idazleari (Azkoitia, Gipuzkoa, 1957). Pentsatzen du poesia galdu egin izan dela «*arima* edo *espiritua* deitzen zaion zelaian», eta inportantzia eman izan zaionean soineko erotikoaren lilurarekin jantzita heldu dela. Baina gorputza, ordea, gizakiaren haragitzea da, idazlearen iritziz. «Gizakia dago poesiaren muinean», eta giza pasioek elikatzen dute: «Pozak, tristurak, maitasunak, inbidiak, desesperazioak, izuak, esperantzak...». Horiei buruz mintzo da Juaristi *Piztutako etxea* poesia liburuan (Erein), baina lekuko baten posizioetik; uste baitu poetak inguruan ikusten duena jaso eta islatu behar duela.

Guztira, hogeii poema bildu ditu 70 orrialde pasatxotan. Buruan zeukana saiakera gisa ontzea zen hasieran haren intenzioa, baina konturatu zen poesiaren molde «zaticatuak» saiakerak baino gehiago adieraz zezakeela. «Hogeii margolan dira, eta horietako bakoitzari hainbat ikuspegitatik begiratu zaio», jakinarazi zuen egileak liburua aurkezpenean, atzo, Donostian.

Ahalegindu da, haren esantetan, gorputzaren mugak zehazten, horren ahalmena zedarrizten eta izaera argiztatzen. Gorputzari heldu dio, beraz. «Askotan, poeta galdu egin da errealitatetik kanpo dagoen lurraldean, eta ahantzi egin du poetak errealitate baten sortzen duela beste errealitate baten gainetik». Uste baitu Juaristik *gizakia* eta *gizatasuna* gisako kontzeptuak abandonatu izan direla poesian beste kontzeptu itxuraz handiago eta erakargarriago batzuen aldean: «Dela jainkoa, dela

Musikaz lagunduta aurkeztu zuen Felipe Juaristik liburua, atzo, Donostian. GORKA RUBIO / ARGAZKI PRESS

aberria, dela merkatua...». Izan ere, poetak ez du bizi behar soilik bere tripari begira, Juaristiren hitzetan.

Madriren idatzia

Liburua, ia osorik, Madrilgo La Casa Encendida kuturgunean idatzi du, haren kafetegiri «txiki eta beroan». Hala jokatu du, distantzia behar zuelako. «Behar nuen distantzia hori, bai ideiak antolatzeko, bai hitzak aukeratzeko ere». Handik gauzak beste era batera ikusi dituela iruditzen zaio, gauza onak eta txarrak dituela etxetik urrun egoteak. «Ahalegintzen zara oroimena ez desitxuratzeko, eta gertatu zaizuna garbiago agertzen da».

Horrek berak hizkuntzarekin beste harreman bat ahalbidetzen duela pentsatzen du. «Kalean ez duzu aditzen... Beraz, ahalegintzen zara hizkuntzari leiala izaten, traizio handirik ez egiten, garbiago azaltzen esan nahi duzuna...». Askeago ere sentitu da han, anonimotasunean. «Hemen gera-

tu izan banintz, bestelakoa litza-teke liburua».

Behin bukatuta eta irakurrita, konturatu da orrialdeetan dagoena dela azaldu nahi zuena, eta «esperantza» sentsazio bat transmititzen duela. «Harritzekoa da, sekula ez naizelako izan pertsona

Askotan, poeta galdu egin da errealitatetik kanpo dagoen lurraldean»

«Beti dago zerbait bizitza justifikatzeko; hobe pozik bizitzea triste bizi beharrean»

FELIPE JUARISTI
Idazlea

oso itxaropentsua... Oso abstraktua da kontzeptua...». Badaki mundua gaizki, «krisian» dagoela, berriro hastea dela irtenbidea eta ez dela itxaropena galdu be-

har. Horregatik beragatik egin du «pozaren eta alaitasunaren» aldeko apustua. «Beti dago zerbait go-goangarria bizitzea justifikatzeko, eta hobe pozik bizitzea triste bizi beharrean. Gizakiak gorputza garelako. Sentimenduak oso lotuta daude gorputzarekin, eta triste edo pozik zauden nabaritu da zure gorputzean». Haren harridurarako, jarrera positiboa dauka liburua.

Liburua aurkezteko, Aldeta bere musika taldeko kideak gonbidatu zituen Juaristik —Juanra Unamuno gitarra eta harmonika jotzailea, Monika Refojos abeslaria eta Txitxo Lopez gitarrista—, eta liburuko hiru poema interpretatu zituzten. Zazpigarren poema liburua du Juaristik, 1984an *Denbora, nostalgia* kaleratu zuenetik —*Aingeruaren angelua* (Luces de Galibo, 2011) zen azkena—. Gainera, bi narrazio liburu eta bost nobela ere kaleratu ditu 30 urteko ibilbidean, prentsan, euskaraz zein gaztelaraz, kolaborazioak egiteaz gain.

Internet bidezko saioak emango dizkiete euskal sortzaileek kanpoko ikasleei

Elorriaga, Amuriza eta Borda arituko dira hizlari, besteak beste, Berlin, Boise eta Parisko unibertsitateetan

Erredakzioa

Zuzeneko prestakuntza saioak emango dituzte, baina ez dira bertan izango. Euskal Herriko bederatzi sortzaile eta eragile Internet bidez jarriko dira harremanetan atzerriko bederatzi unibertsitate-tako ikasleekin. Zuzenean, baina etxetik. Hori da Euskal Sortzaileak Sarean egitasmoaren funtsa, eta bederatzi pertsona hautatu dituzte. Euskal Herriko bost idazle, unibertsitateko bi aditu eta bertsolari bat: Mark Kurlansky, Eider Rodriguez, Unai Elorriaga, Itxaro Borda, Arantza Urretabizkaia eta Karmele Jaio idazleak, Ivan Igartua eta Iñaki Martinez de Luna irakasleak, eta Miren Amuriza bertsolaria. Eta Parisko, Boiseko, Poznango, Brnoko, Bartzelonako, Leipzigecko, Berlingo, Konstantzako eta Bolognako unibertsitateetako ikasleak izango dituzte hartzaile.

Mintzanet egitasmoarekin batera bultzatu du proiektua Etxepare Euskal Institutuak. Bi helburu aipatu dituzte, hain zuzen ere: «prestakuntza aberastea», batetik, eta «kulturari buruzko ezagutza areagotzea», bestetik. Euskara, hizkuntza politikak, historia, itzulpen-gintza, literatura, zinema eta bertsolaritza izango dituzte mintzagai saioetan. Ivan Igartuak, adibidez, ostiralean emango die aurrenekoa Parisko Sorbonne Nouvelle unibertsitateko ikasleei. Euskararen historia arituko zaie EHUKo irakaslea. Zinema eta literaturaz jardungo da Arantza Urretabizkaia Berlingo unibertsitatekoekin, maiatzean, eta bertsolaritza garaikideaz Amuriza Bolognakoekin, azaroan.

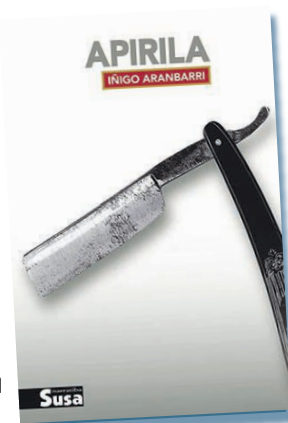
Bihar berrian

IÑIGO ARANBARRI

'Apirila'

nobelaren aurrerapena

berria
mundua-euskarari-emana